

DOSTOJNOŚĆ (334) *sb n*

do- (330), dó- [czechizm] (4); do- : dó- *OpecŻyw* (9 : 4); -toj- (129), -tój- (2); -toj- : -tój- *Mącz* (105 : 2); o *końcowe jasne*.

sg *N* dostojność (67). ◇ *G* dostojności (108). ◇ *D* dostojności (26). ◇ *A* dostojność (64). ◇ *I* dostojnością (13). ◇ *L* dostojności (22). ◇ *V* dostojności (1). ◇ *pl N* dostojności (5). ◇ *G* dostojności (5). ◇ *D* dostojnościám (6). ◇ *A* dostojności (9). ◇ *I* dostojnościami (2). ◇ *L* dostojnościach (6); -ach (3), -ách (2), -(a)ch (1); -ach- *Mącz* (1), -ách *RejPos* (1), -ach : -ách *ModrzBaz* (2 : 1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI i XVIII w.

1. *Wysokie stanowisko, urząd; zaszczyty; munus, titulus Mącz; dignitas, gradus dignitatis Mącz, Modrz; honor Mącz, Modrz; principatus Cn* (126) : *PatKaz II* 37v; *HistAl* C6; *RejWiz* 188v; *Priamułá v ołtarzá/ nie bacząc ná mieýłce/ látá/ y dostojność/ Pirus wdawił. BielKron* 60; *Erat autem non minima dignitas apud Romanos augurem esse. Nie posłednia doftojność była v Rzymiánow Práktikarzem być. Mącz* 20d; *Homo novus, Człowiek ktory z niskiego łtanu y rodzáyu yeft/ ále przes łwá wlańną cnotę yuż łię wftáwił y doftojnoścý yákíey doftáł. Mącz* 157b; *Obtinere locum infimum civitatis, Ieden z nayniłzłych być/ naypodleyłzą doftojność w mieýłcie otrzymáć Mącz* 447c, 8b, 56d, 147d, 203a, 463 (26); *Stároftá nie vmiał ktemu odpowiedzieć. Tedy Krol rołkazał áby iego doftojność była dáná Gwidonowi/ a iego kazał łtráć. HistRzym* 68v; *RejPos* 152, 281; *Podárki/ díłpenłácyie/ łáłki/ ligi/ krewność y herby/ w doftojności duchowne włázły [in honores sacerdotales irrepserunt] ModrzBaz* 135v, 18v, 44, 59v, 135; *SkarJedn* 132, 141, 178 [2 r.]; *KochDryas A2v; Vćiekał y dłuęo łię krył S. Antoninus od tákíey doftojności [arcybiskupiej] SkarŻyw* 412, 86, 90, 91, 244, 346, 597; *A król/ który z wyłokiéy doftojności łpádníe/ Miłóšierdzié ku tobie ludzkie zwabi łnádnie. GórnTroas* 27; *O Boże/ łprawco y miłóšniku pokoiu/ ktoreęo poznánie żywot dáie/ ktoreęo łłuźbá/ z krolewłką łię doftojnoścýá rowná/ rácz obronić łługi tve LatHar* 622; *SarnStat* 1053; *SkarKazSej* 666a.

W charakterystycznych połączeniach: dostojność biskupia, duchowna, kapłańska (3), krolewska (4), metropolitańska, miejska, patryjarchowska; dostojności dostąpić, odmówić (odmowienie) (2); dostojność dostać, otrzymać, stracić (4); przyjąć na dostojność (2); dostojnoścýá opatrzyć; spaść z dostojności; starać się (staranie) (2), ubiegać się o dostojność.

Zwroty: »dostojność da(wa)ć; dostojnoścýá obdarzyć« [szyk zmienny] (3; 1): Dámy wam nád Medy y nád Perłi krolewłką doftojnoścý/ ábyłcie pożywáli zwycięłtwá ktore wam raczył dáć nawyłzłzy bog Iupiter. HistAl F5v; *Exornare aliquem magistratu, łáką doftojnoścýá kogo obdárzić. Mącz* 269c, 3v, 76v.

»mianowác na dostojnoścý« (1): *Facere nominationem, Miánowác kogo ná yaki Vrząd albo doftojnoścý. Mącz* 249c.

»dostojnoścýá (o)zdobić« [szyk zmienny] (2): *ktoreęo cnoty y załługi/ ku košćiołowi Bożemu Papiełz Zácháryałz widząc/ krolewłką go doftojnoścýá ozdobił SkarŻyw* 519; *RybGęłli* Bv.

»przyść ku dostojnoścý« = *honoribus decorari, capere honorem, ad dignitates et honores emergere, ascendere gradibus magistratum, pervenire ad dignitates Mącz* [szyk zmienny] (6): *Obtinere summum*

et altissimum gradum civitatis, Prziść ku naypierwżey doftoyności w mieście. *Mącz* 447d, 34d, 157c, 218c, 290b, 370c.

»ku pierwej dostojności przywrocić« (1): [*Gwido*] dał wżytko złoto Tyrulowi towarzyżzowi łwe^{mu}/ á zaś go ku pierwej doftoyności y łálce krolewłkiew przywrocił. *HistRzym* 82.

peryf. »sieść na stolcu dostojności; być na stolec dostojności wziętym« = *objąć urząd, stanowisko* (1; 1): Gdi vmárł ociec náłz fiedliłmy ná łtolcu doftoynołci iego *HistAl* D5; *Mącz* 353a.

»wstąpić, wchodzić *itp.* na dostojność« [*szuk zmienny*] (3): *HistAl* G3; *Mącz* 370c; Bo wżytcy v Grekow y z Greckiego Kościoła przełożeni Duchowni/ zá tym odłzcześniełtwem/ ná doftoynołci nie wchodzą drzwiami/ ále inędy iáko włázowie. *SkarJedn* 338.

»z dostojności wyrzucić, być zrzucen« = *de gradu dignitatis dimoveri* *Mącz* (1 : 1): *Detrahere et spoliare dignitatem, Z doftoynołci kogo wyrzucić.* *Mącz* 409d, 147c.

»być wzięt, wzięć, wzięcie na dostojność« = *honores alicui decernere* *Mącz* [*szuk zmienny*] (3 : 1 : 1): *festinati honores, Náżbyt přętkie wzięcie ná yáką doftoynołć.* *Mącz* 125b; *Accedere ad gubernacula rei publicae. Być wzięt ná yáką doftoynołć.* *Mącz* 150b, 48d, 79d, 135c.

Wyrażenia: »na dostojnościach będący« = *in summa dignitate constitutus* *Modrz* (1): ludzie ná wielkich doftoynołciách będący wiele krzywd máią przebáczáć *ModrzBaz* 81v.

»nabywanie dostojności« (1): á przy tym też ludzi vczone przełtrzegli/ áby tego łtanu ktorem fię báwią przyłtoynie pilni byli/ á pięknemi tytuły ludzi dla nábywánia doftoynołci nie ółzukawali [*ordinem, in quo versantur, studeant tueri cum dignitate nec speciosis titulis hominibus imponant, honorum adipiscendorum causa*]. *ModrzBaz* 135.

»na dostojność (*a.* stopień dostojności) postanowiony, wsadzony, poświęcony« = *promotus ad dignitatis gradum, propectus ad dignitatem* *Mącz*; *in summis honorum gradibus collocatus* *Modrz* (2 : 2 : 1): *Mącz* 234d, 478a; naywłęłża władność w Rzeczypołpolitey daná iefł : ktorzi będąc ná naywłęłżem doftoynołci łtopniu połłánowieni [...] nie iedney/ ábo nie kilku ófob rády w łprawówániu rzeczy wżywáć máią/ ále wiela ófob *ModrzBaz* 24v, 40v; przy Cefarzu Ottonie wtorym/ ná doftoynołć Biłzkupią poświęcony był. *SkarŻyw* 353.

»rycerska dostojność« = *militaris honor* *Modrz* (1): Rycerłka doftoynołć bywa nábywána/ częłścią zasługámi przeciw Rzeczypołpolitey/ częłścią też pewnemi ceremonijámi *ModrzBaz* 76.

»dostojności znaki« = *signa honorum* *Modrz* [*szuk 2 : 1*] (3): ázabył nieráczey tytułow y włzelákich doftoynołci znakow y dochodow odłłąpił/ á miedzy połpolłtwem/ prołtym człowiekiem/ bez zazdrołci żył *ModrzBaz* 40, 40 [2 r.].

Szeregi: »dostojności i bogactwa« (2): Iefłli iefł zwiciężon Dárius/ nam niechay nie obiecuie zápláty/ ále fie nam poddawłży/ wżytki dołthoynołci iego y bogáctwá wyłokiem u [!] máiełłthatowi náłżemu niechay będą wydány *HistAl* F6; *Mącz* 68b.

»fortuna i dostojność« (1): *Accessiones fortunae et dignitatis*, Pomnożenie w fortunách y w doftoynołci. *Mącz* 43d.

»miejsce i (*a.*) dostojność« [*szuk 1 : 1*] (2): s ktorzych te [*białe głowy*] kthore fie godziły ku małżełłtwu á rodzenyu dzyatek ófobliwemi doftoynołcyámi á myełłcem s práwá y włtáwy łwey ópátrzył *GliczKsiąż* C5; *Loco movere, Rułić kógo z łwego miełłcá y doftoynołcy.* *Mącz* 196b.

»nagroda abo dostojność« = *praemium ac honor Modrz (1)*: Bo to cząłem bywa/ iż niektorzi ieliby abo pożytkow iákich niemieli/ abo fię też nádzieiá [!] nagrody abo doftoyności iákicy nieciefzyli/ rzadko do czego zacnego bywáią pobudzeni. *ModrzBaz* 134.

»dostojność albo powyzszenie« (1): *Gradus etiam dicitur, Słopień ku doftoynócy yákicy albo powyzszeniu. Mącz* 147c.

»stolec albo dostojność« (1): *Ascendere in altiore gradum. Ná wyfzły ftolec/ albo doftoynóć poftępić. Mącz* 370c.

»(nie) urząd, (a, albo, ani, i) dostojność« = *honor et munus a. magistratus Modrz; dignitas et officium JanStat [szyk 20 : 9] (29)*: *Mącz* 20d, 33b, 74d, 79c, 183c (22); ábowiem vrzędom/ á doftoinościam nie zámierzył Bog tákiego krefu/ iżby z iednego ná drugi wftępek być niemogł: bo z dziefiátniká bywa rotmiftr/ s fláchćicá kfiążę s kfiędzá bifkup/ á z vczniá miftr *GórnDworz* Kk4v; Politią zowá/ tę Rzeczpóspolitą ktorą wiele olob rządzi/ w ktorey vrzędy y doftoynóci zá fpolnemi głofy y zezwoleniem mnoftwá ludzi dawáią *ModrzBaz* 3v, 40, 49, 82v; VRzędów y Doftoynóci/ áni ich przyczyniáć/ áni ich vmnieyfzác nie będziemy *SarnStat* 81; *SkarKaz* 83a.

Wyrażenie przyimkowe: »wedle, według dostojności« (2 : 1): *Spráwiedliwość dwoiáka/ wedle wagi y wedle doftoynóci SkarKaz* Oooo2v; *Bych vczynił od nich twey Miłóci Pokłon níki według doftoynóci RybWit* Cv, [A]v.

2. *Godność, powaga wynikająca z zajmowanego zaszczytnego stanowiska, uczestnictwo w zespole, któremu należy się szacunek; cześć, honor; dignitas Mącz, Cn; eminentia, excellentia BartBydg; gloria, honor, splendor, maiestas, titulus Mącz; honestas Cn (208)*: *OpecŻyw* 28v, 163v; A przeto tey panny doftoynofczy w yey począczy rozum czlouyeczy dofyacz nyemoze *PatKaz II* 35; A przeto fż w tym y uewfzytkym przeuyfłyla panna anyoly doftoynofczyą *PatKaz II* 82, 32 [2 r.], 42v [2 r.], 46v, 49, 51 (13); *BartBydg* 48, 53, 111b, 122; *RejPs* 105v; *RejKup* b8, bb5v, cc4v; *HistAl* G3v; *KrowObr* 130; Bowiem kto tego Smoká/ porázi w młodości/ Godzyen flawney pámięci/ w káżdey doftoynóci. *RejZwierz* 114; *Titulus item, Doftoynóć/ tytuł urzędu á doftoynóci yákicy/ Chwałá/ Powagá Mącz* 456d, 65d, 80b, 89a, 177d [2 r.], 262b (10); białągłowá nayniedofkonálfe ieft żwierzę/ miedzy żwirzety/ á zá tym doftoynóci abo máley/ abo niiákicy przeciwko doftoynóci męfzczyńfikiey *GórnDworz* T8v, V2 [3 r.], V3, X5 [2 r.], Kk2; *HistRzym* 130; *RejPos* 13, 179v, 199; *RejZwierc* 157v, 272v; *ModrzBaz* 39v; kościolá Bożego zátrzymánie ná doftoynóci nawyfzłego káplaná záwiłło ktoremu/ [...]/ iefli olobna y nád wfzytkiem i nawyfzłza moc daná nie będzie/ tyle w Kościele odfzczepieńftw będzie/ ile káplánow ieft. *SkarJedn* 63, 47, 75, 244, 262; Nie pomoże dowcip, mądrość/ áni też świecka doftoynóć/ wfzytko w rychle przeminie *ArtKanc* O5; *Phil* S3.

W formułach grzecznościowych [w tym: jego (3), jej (2), ich, wasza dostojność] (7): A otworziwfly fwe fkarby/ ofiarowali iego dóftoynofci/ iako krolowi dary/ zloto/ mirrę ij kadzidlo *OpecŻyw* 24v; Potym od Iána fwiętego ijdątz/ dróga ijch doftoynofci byla przez podworzé Zachariáfá ij Elzbiety rodzitzow przerzczone⁶⁰ Iana/ krzciela bożego. *OpecŻyw* 31; Ale Nykodem mowił/ nie panie Iozefie/ lepiéy ci fie iéy doftoynofci fklonitz ku mnie w dom duchowny *OpecŻyw* 158v, 32v, [155], 169v; *BielKom* B5.

Fraza: »dostojność odstąpiła« (2): P O tym gdy iuż z mężem twoim z drzewá vkuśiła/ Wnet poználi iż ie Láłká Páńfka minąc miáła/ Bo doftoyność w kthorey byli od nich odstąpiła. *MrowPieś* A3v [idem] *ArtKanc* N11.

Zwroty: »być, będący (w) (jakiejkolwiek a. ktorejkoľwiek itp.) dostojności« [szyk zmienny] (15 : 3): [*Panna Maryja przewyższa anjoły*] aboczyem zadne stworzenie nybyło tey doftoynośczy lkyem by bog złączył bołtwo *PatKaz II* 46v; *MetrKor* 31/620v; Záprawdę żaden będąc w doftoyności iákiey/ nie má fie wefelić z vpádu nędznego *HistAl* G, G, G4; ták thełz wietzerza Páńfka należy wżyśthkim wiernym/ iakiegołzkoľwiek fá ftanu/ ięzyku/ narodu/ y doftoyności *KrowObr* 48v, 17v; *RejAp* 38; iż chocia Dworzánin będzie v páná wodzem do cznoty/ przedlię fie to niema ták krzćić/ iżby y więtfzey niż pan/ był doftoiności. *GórnDworz* Kk3, Kk; kthory thákiey doftoyności ieft/ iżem ią nie godzien ábych rozwiązał namnieyży rzemyk v nogi iego. *RejPos* 12v, 13, 345v; *BiałKat* 288v; *GórnRozm* M4v; iż na żadného człowieká próśby/ przywiedźienié/ napráwę/ ráde/ álbo rofkazánié którýkoľwiek doftoyności będącego [*quacunq̄ue dignitate praefulgeat*]/ Krolem [...] niebędziemy ani przywieźdź fie damy przeciwko temu co czynic *SarnStat* 1070, 1095, 1114.

»pomnożyć (a. pomnażać) czyjej (w) dostojności« (2): *Mącz* 422d; aby fię [*obywatele*] w doftoyności y w pożytkach pomnażali [*ut dignitate ac commodis cuncti augeantur*]/ áby wżyctcy cíchy á fpokoyny żywot wiedli *ModrzBaz* 3.

»dostojności swej strzec, strzegący, bronić« (2 : 1 : 1) (4): Exiftimationem, dignitatemque ab inimicis defendere, Brónić powagi y doftoyności fwey przeciw nieprzyaciélóm/ O fwą cześć y powagę nie milczeć. *Mącz* 111b; *Retinens dignitatis*, Swey doftoyności ftrzegący *Mącz* 448b, 80a, 467d.

»uwłaczać komu czyjej dostojności« (1): *Decerpere ex dignitate alterius*, Vwłaczać komu cziey czcy á doftoyności. *Mącz* 39c.

Wyrażenia: »dostojność człowiecza« (2): O doftoynośczy yeft uyelka człouyecza oto nye o anyoły byla rada [...] ale o czlouyeka. *PatKaz II* 34, 34.

»dostojność kapłańska« (1): ZDáło fię Pánu BOgu/ áby Kápláńfka doftoyność/ w ftárym Kápláńftwie niezoftála/ ále żeby to/ ktore było w Lewitach/ y w Aaronie/ ná porządek Melchifedechá przeniołło fię Kápláńftwo: ktore záifte teraz w Kościele kwitnie od Chryftuła aż do tąd. *LatHar* 195.

»dostojność krolewska« [szyk 5 : 4] (9): *HistAl* D4; *Maieftas*, *Máyeftat*/ Wielmożność. Doftoyność Krolewska/ Xiążęcia/ Páńska y ofobliwych perfon. *Mącz* 205a; *ModrzBaz* 82; *WujNT* 306; *WysKaz* 40; *SkarKaz* 122b; Słábieie doftoyność y władza krolewłka temi boleściámi: wolnością przebrána y zbytnią/ z ktorey idzie niepośłufzeńftwo poddánych *SkarKazSej* 691b, 644b, 688.

»dostojnością pierwszy« (1): Co to ieft/ iż ten vćiebie służy/ ták zacny człek y Senator/ á práwie v nas doftoynością pierwży/ Piotr Mytnik? *SkarŻyw* 99.

»prawa (a. prawdziwa) dostojność« (2): Ano doftoyność prawdziwa ieft [*Honor autem verus est*] zacne ludzkie o tákich cnotách/ y zacnych vcżynkách mnimánie. *ModrzBaz* 39v, 39v.

»wielka (a. większa) dostojność« (12): *MetrKor* 31/620v; *OpecŻyw* 12, 158; ta myła panna o w uyáthfzey uaznołzczy y myłofzczy y doftoynołzczy nad wżytko yego sthworzenie uyymuyącz czyáło fyňa bozego *PatKaz II* 24v, 22v, 44, 51, 70; *Mącz* 44d; *GórnDworz* Kk3; Pátrz ná wielką doftoyność

tęgo Iozephá/ który godnym się łtáie widzenia y náuki Anieliłkiey. *SkarŻyw* 243; A nikt nie wątpi iż więłtza byłá dołtoyność Apołtołow niźli vczniow onych *SkarKaz* 607a.

»wysoka ((na)wyższa), przewysoka dostojność« (6 : 1) (7): y anyely dzywuyá łyá yey przeuyłokyey dołtoynofczy w yey poczázcyu *PatKaz II* 35, 42v, 44, 52v; á wypowiedz nam w. m. włzytko to/ częgobys vczył/ tego to wyłzłzey dołtoiności páná. *GórnDworz* Hh3, Kk; *GórnRozm* M4v.

Szeregi: »chwałá, (i, a) dostojność« = *gloria et dignitas Mącz* [szyk 5 : 2] (7): A bowiem to iest chwałá a dołtoyność kápláńłtwá iego wietznego/ áby się závždy przytzniał zá námi *KrowObr* 213, 213v; *BibRadz Bar* 5/6; *Vir ad dignitatem et gloriam natus*, Ku dołtoynościam y chwałóm vrodzony *Mącz* 241b, 298a, 408d; który [*Lucyfer*] chciał być rowny Bogu/ y przywłázczył thez łobie chwałę á dołtoyność Bożá *HistRzym* 93.

»cnota, takież dostojność« (1): ktorých [*białychłow*] cnotá/ tákież y dołtoyność nie niźłza nie iest dołtoyności męłzczyńłkiey. *GórnDworz* V2.

»cześć, (i, a, abo) dostojność« = *honor et dignitas Mącz* (15): A iż tefz powiedáłz/ że wtym ćci y dołtoyności Páná Kryłtułowey namniey nieuymuiefłz/ iż Święte ludzi vmárłte Iednatzámi y przytzníčámi do Bogá tznížł. *KrowObr* 213, 15v; *Celsissima sedes honoris dignitatis*, Naznámielitłzy á naywylzłzy łtolec czći y dołtoyności. *Mącz* 46d, 39c, 157d; *WujJudConf* 62; *ModrzBaz* [16], 40; Po przyściú Chryłtułowym/ nieprzyimuie záprawdę łwięťá náuká kościelna (ná kápláńłtwo) tych ktorzy po vmárłey ženie drugá bierzá/ dla przezacney czći y dołtoyności kápláńłkiey. *SkarŻyw* 456; iednáki vrząd/ máiac/ iednákiey czći y dołtoyności być mułzú *NiemObr* 48; obiecuiemy/ [...] włzech przerzeczoných Książáť zięmie Kiiowłkiey obywałółw y potomków ich [...] w ich łtárádawnéy czći y dołtoyności/ iáko z przodków łwoich y do tego czáłu byli záchowác *SarnStat* 1062 [*idem*] 115, 1192; káždy táw w oney oyczyźnie iáko łyn Boży y dziedzić włzytkiego onego pánłtwá/ czći y dołtoyności niewypowiedziáney. *SkarKaz* 637b, 637b.

»godność i dostojność« (2): A wy yuż łwoy godnołczy Duffáycze y dołtoynołczy. *RejKup* x4; *Dignitas*, Dołtoyność/ Godnołć/ Czełć/ Powagá/ Vrodá. *Mącz* 89a.

»łaska i dostojność« = *gratia et honor Mącz* (1): *In locum antiquum gratiae et honoris restituere*, Ná pierwłze miełłce łaskę y dołtoyność przywroćić. *Mącz* 414a.

»moc i (takież) dostojność« (2): A iż łobie rowni byli w dołtoyności y w mocy/ okazał to iáłnie łwięty Páweł temi łłowy mowiac. *KrowObr* 16; *BielKron* 213v.

»dostojność (i, a) powagá (a. powážnołć)« [szyk 4 : 3]: A przełto gdziekolwiek będzie Biłkup/ [...] teyże iest powagi y dołtoyności. *KrowObr* 17v; *Splendor per translationem*, Dołtoynołć /powagá/ chwałá/ czełć/ cnotá/ pánowánie/ okazałółć. *Mącz* 409c, 89a, 111b, 382c, 422d; Gdy Pánłka dołtoynołć y powážnołć mocna iest: włzytki niezgody wálze vćiekác y płowác się mułzú. *SkarKazSej* 672b.

»sława i dostojność« = *gloria et dignitas Modrz* (1): Coż tedy iest/ wczemby przewylzłzania żęđác trzebá: co/ iedno cnotá/ ktora y trwálłza iest/ y temu kto iá ma/ sławę y dołtoynołć przynołsi? *ModrzBaz* 57v.

»stan, (a, albo) dostojność« [szyk 3 : 1] (4): Defendere locum suum, Swoyey doftoinoścy/ álbo ftanu íwego ítrzedz. *Mącz* 80a; Nobilitas, Sliáchectwo/ Wyfoki ftan/ Doftoyność *Mącz* 248c, 44d, 322a.

»ślachectwo i dostojność« (1): Patriciatus, Sliáchectwo y Doftoyność zaczney fliáchty. *Mącz* 283d.

»dostojność a świętość« [szyk 1 : 1] (2): *OpecŻyw* 12; tho wiesz iákíey była fwiętości á iákíey doftoyności fwięta mátká íego *RejPos* 79v.

»dostojność i wielkość« (1): Bo do pokazánia krolewfkiey doftoyności y wielkości wiele potrzebá. *SkarKaz* 122b.

»wielmożność i (a) dostojność« = *amplitudo et dignitas* *Modrz* (2): a tedy anyely yąly fyą dzyuouacz nańfylney vyelmożnołczy y doftoynołczy tey myley panⁿy *PatKaz II* 51 v; Máíeftat tedy íeft wielmożność á doftoyność Rzeczypołpolitey y Krolewfka *ModrzBaz* 82.

»dostojność, wysokość« (1): dignitas et amplitudo, Doftoyność/ Wyfokość. *Mącz* 22b.

»dostojność albo zwierzchność« = *honor aut imperium* *Mącz* (1): Honore aut imperio affectos observare et colere debemus, Doftoyność álbo zwierzchność yáką ná fobie máyącą czcić y ważić mamy *Mącz* 389b.

Wyrażenie przyimkowe: »dla dostojności« (3): racz proffę cie vlzytz boleści fy na twęgo íj mégo/ dla doftoyności íego *OpecŻyw* 147, 158v; ty nas wysłuchác raczyłz/ iákoś obiecał vczyniłz/ nie dla náłzey doftoyności/ ále dla twoiey dobroći. Amen. *ArtKanc* M20.

a. O pojęciach i przedmiotach: ważność, wartość, znaczenie (44) : *RejPosRozpr c marg*; *SkarJedn* 261; W Człowieczem cíele fą różney doftoyności członki/ íeft tá część człowieka/ którą Pan Bog obrocił náząd/ iżby ná nie oczy nie pátrzáły/ á wždy y bez tey części/ człowiek bydź nie może/ chocia íeft podła. *GórnRozm* L3v; *WerKaz* 280, 283, 303; Godné páłace twoiey wielmożności/ Pánie/ á iákíey/ cnotá doftoyności/ Widzę ná oko *KochPieś* 12.

W charakterystycznych połączeniach: dostojność krztu świętego, małżeństwa.

dostojność czego (13): Odpowiedziál mily Iezus/ vkazuiątz doftoynołtz tey rzeczy [umywanía nóg apostołom] *OpecŻyw* 91v; *FałZioł* V 50v; *KłosAlg* A2v; A przytym Pan náłz raczył nam też okázác onę wielką táíemniczę á doftoyność krztu fwiętego/ przez który przychodzimy w íednánie á w wieczne przymierze z Bogiem oyczem *RejPos* 151, 229; *CzechEp* 267; Oto tá íeft pierwfza doftoyność Małżeńftwá fwiętego. *WerKaz* 283, 283. Cf »dostojność urzędu«.

Zwrot: »być (godzien) wyśzej, takiej itp. dostojności« (7): *SeklWyzn* A4; ábowiem były w ten čás wielkiey doftoyności ty pirworodńtwá/ iż z nich Kápłany obierano/ cí ludzyem dawáli błogofłáwienńtwá/ á fami íe od oycow bieráli *BielKron* 14; Pirwfzy dzyeń będzye fwięty/ fiodmy tákież będzye/ y tákieyże doftoyności. *BielKron* 30; A tu dopirko ínádnie íie obaczyć możełz/ iákíey doftoyności á iákíey wdzięczności íełth modlitwá wiernych Pánńkich tu na ziemi *RejAp* 72v; *GórnDworz* Kkv; *RejPosRozpr c*; *GórnRozm* Fv.

Wyrażenia: »słópień dostojności« (1): Bog chciał przyiąć ná íie níłkość y krewkość ciáłá náłzego/ áby ludzki rodzaj ná nawyżłzym fłopniu doftoyności pośádził. *KuczKat* 35.

»dostojność urzędu« = *dignitas magistratus* *Modrz* [szyk 4 : 1] (5): *Mącz* 98b, 157c, 343a, 496b; Bo wżelka vrzędu doſtoyność do tego lię ciągnie/ áby právem a roſkázowáníem Rzeczpóſpolitą rządzíł. *ModrzBaz* 82.

»wielka (a. więtsza) dostojność« (7): *Pyerue yey* począczye bylocz o uyelykyey doſtoynoſzczy aboczyem yuſz doſthoynym przybythkyem boſkym ſyą łtala *PatKaz II* 69v, 77; *SeklWyzn* A4; *RejZwierz* 114; chcąc doſtoyność więtszą á zacność s ſwiątobliwoſcią vczynić kápłánſkiemu łtanu/ potwirdzáiac pirwłżą vřtawę Papieżá Syrycyulá/ łpíſali Kanony *BielKron* 155v, 14; [słuźebność koſcielna] powod má ábo vřtawcę łámego Bogá/ przetoź ieſt wielkíey zacności á doſtoynoſci. *RejPosRozpr* c.

»wyższa dostojność« (3): kto ten vrząd ma ná łobie [...] ieſt godzien dobrze zacnieyřzego/ y wyſřlzyey doſtoinoſci tytułu. *GórnDworz* kv; *GórnRozm* Fv; *SkarKaz* 549b.

Szeregi: »chwała i dostojność« (2): uyąťlzyey [lege: w więtszej] chwale y doſtoynoſzczy y łzwyątoſzczy nyřlzy ynem ludzyom yey łalka dana przy począczyu *PatKaz II* 77; *Mącz* 409c.

»cześć i dostojność« (2): *PatKaz III* 131v; Czci y doſtoynoſci w duchownych rzeczach dawa. *FalZioł* V 51.

»dostojność a doskonałość« (1): A niech kto będye iákíeykolwiek doſtoynoſci łtanu/ á dotkni łie łam/ ieſli naydzye taką doſthoyność á doſkonáłość w łercu łwoim/ áby tak miał miłowác Páná Bogá łwego iáko ieſt roſkazáníe iego *RejPos* 229.

»dostojność i (a) moc« [szyk 2 : 1] (3): Tu bacź dóſtoynoſtz a motz wiary a dufaniá. *OpecŻyw* 42v; *SeklWyzn* A4; á koſcioł krzeſcijánſki w Rzymie takíey mocy y doſtoynoſci wyznawám [!] być/ y ludzyom powyádác będe tak iż po Kryſtuſie żadnego innego nádeń niemáſz myedzy ludzkyemi rzeczámí *BielKron* 194v.

»dostojność a (i) powaga« [szyk 1 : 1] (2): Ale iáka tho muſi być doſtoyność á powagá thych duchow Pánſkich? *RejAp* 159v; ZOſtáie dobremu miłóſnikowi Oyczyzny thá oſtátnia cnotá/ to ieſt/ wiárá/ ktora takowey ieſt zacności/ takowey powagi y doſtoynoſci/ iż bez niey iákíeygoźkolwiek łtanu ludzi/ cnoty právie zácmlone łą y bywáią *Phil* O2.

»stan a dostojność« (2): Praesulatus, Stan á doſtoyność tego prełactwá/ biskupřtvo. *Mącz* 310b.

»dostojność a (i) zacność« [szyk 3 : 2] (4): *BielKron* 155v; thedy będye pilność czynił Pleban/ áby doſtoyność y zacność tey łalki pokazał *KuczKat* 85; *RejPosRozpr* c; *CzechEp* 267; Trzećia doſtoyność y zacność Małżeńřtwá ſwiętego/ iż ná vcćciwym mieſcu/ y bárzo wełóym/ to ieſt w Ráiu. *WerKaz* 283.

»dostojność a zwierzchność« (2): *Quinqueviratus*. Doſtoyność á zwierzchność tego vrzędu [*quinqueviri*]. *Mącz* 343a, 496b.

W przen (1) : Na piękny koniu ieździ/ w łwoiey pocćciwoſci/ Proporzec závády nád nim/ wielkíey doſtoynoſci. Głófy lecą po ſwiatu/ o iego zacności/ W ktorey závády łlawny był/ z młodu do łtároſci. *RejZwierz* 114.

Synonimy: 1. stanowisko, urząd; 2. chwała, cześć, godność, okazałość, sława, świetność, wspaniałość.

Cf **DOSTOJENSTWO**, **DOSTOJNIENSTWO**, **NIEDOSTOJNOŚĆ**